

Aktivitetskrav i försörjningsstödet

Hur får vi årets viktigaste reform att landa rätt?

Förord

Reformen om aktivitetskrav i försörjningsstödet är en av de mest genomgripande förändringarna inom svensk arbetsmarknadspolitik på många år. Samtidigt som arbetslösheten bitit sig fast på höga nivåer och en växande grupp människor riskerar långvarigt utanförskap, ställs nya krav på kommunerna att erbjuda meningsfulla aktiviteter som stärker individers möjlighet att närma sig arbetsmarknaden.

Trots reformens omfattning och centrala roll i arbetslinjen saknas fortfarande en samlad bild av vad ett välfungerande aktivitetskrav faktiskt innebär i praktiken. Erfarenheter från tidigare reformer visar att ambitioner om aktivering snabbt kan försvagas om inte kvalitet, uppföljning och ansvarsfördelning är tydligt definierade. Liksom i andra delar av arbetsmarknadspolitikerna återkommer frågor om kvalitet, transparens, likvärdighet och hur insatsernas faktiska resultat ska kunna mätas.

Den här rapporten syftar till att skapa bättre förutsättningar för att aktivitetskravet ska landa rätt. Genom att analysera tidigare reformer, samla expertutlåtanden och belysa såväl risker som möjligheter vill vi bidra till en mer kunskapsbaserad diskussion om hur aktivitetskravet kan ge verklig effekt för de människor som står längst från arbetsmarknaden.

För att lyckas krävs ytterst att reformen utformas med individens behov i centrum – och med en tydlig ambition att bryta bidragsberoende genom meningsfull aktivitet snarare än att uppfylla administrativa krav.

Min förhoppning är att denna rapport ska bidra till en konstruktiv och faktabaserad diskussion om hur aktivitetskravet kan utvecklas till en reform som inte bara förändrar regelverket, utan faktiskt gör skillnad i människors liv – och därmed förflyttar människor från utanförskap till arbetsmarknaden.

Jessica Forss Katz, näringspolitisk expert Kompetensföretagen

Innehåll

1. Inledning.....	4
2. Bakgrund	6
2.1 Vilket problem vill politiken lösa?	6
2.2 Meningsfulla aktiviteter på heltid	8
2.3 Målgrupp för aktivitetskravet	11
3. Vad kan vi lära av historien?	14
3.1 Exemplet Fas.3.....	14
3.2 Exemplet Extratjänster	17
3.4 Intervjuer med fyra arbetsmarknadsexperter	20
4. Analys och slutsatser	25
4.1 Aktiviteter i egen eller upphandlad regi?	25
4.2 Risker och möjligheter med reformen	27
4.3 Så kan aktivitetsreformen landa rätt	29
5. Källor.....	31
Om rapportförfattaren	33

1. Inledning

Första halvåret 2026 intensifieras förberedelserna för den förestående reformen om aktivitetskrav för personer som uppbär försörjningsstöd. Tillsammans med bidragstak, jobbprenie och kvalificering till socialförsäkringarna utgör förslaget om aktivitetskrav den viktigaste struktur-reformen på arbetsmarknaden under nuvarande mandatperiod.

Mottagare av ekonomiskt bistånd förväntas från och den 1 juli i år delta i meningsfulla aktiviteter på heltid. De skärpta kraven påverkar både de kommuner som ska implementera reformen och de 26 000 bidragsmottagare som omfattas, till en kostnad av två miljarder kronor årligen. Tilltänkta aktiviteter utgörs, enligt regeringen, av motiverande samtal, jobbsökaraktiviteter, språkstöd och arbetsplatsförlagda aktiviteter.

Andemeningen att såväl aktiviteter som krav behöver tydliggöras i försörjningsstödet har ett brett folkligt och parlamentariskt stöd. Kanske just därför har vi fått höra så lite i debatten om reformens detaljer, risker och förtjänster. Men under ytan har såväl remissinstanser som experter börjat lufta kritik mot reformens genomförande under senare tid.

Principiella kritiska infallsvinklar som brukar omgärda arbetsmarknadsreformer lyfts nu fram allt mer. När tidslinjen för reformens sjösättande kryper närmare är det rimligt att lyfta på locket om eventuella förbättringsåtgärder som kan behövas för att reformen ska landa rätt. Djävulen sitter som bekant alltid i detaljerna. Och en bra reform kan alltid göras bättre.

Bilden som tonar fram när förslaget nagelfars är att mycket alltjämt är oklart kring genomförandet av reformen. Stor frihet delges kommunerna att utforma insatserna, med tydliga frågetecken om såväl innehåll som förväntat utfall. Liksom i alla större arbetsmarknadsreformer inryms därtill frågor om undanträngnings-, dödvikts- och inlåsnings effekter, hur volymerna ska skalas, och hur reformen till slut ska utvärderas.

I denna rapport gör vi ett försök att bedöma sannolikt utfall, baserat på tidigare liknande reformer och expertutlåtanden. Rapporten är författad av Edward Hamilton Communications AB, på uppdrag av Kompetensföretagen. Rapporten tar ett delvis historiskt grepp och genomlyser jobb- och utvecklingsgarantins Fas.3 och den efterföljande insatsen Extratjänster. Dessa två åtgärder är relevanta att studera eftersom reformerna utgör de mest betydande politiska initiativen för att tackla långtidsarbetslöshet i modern tid.

Det visar sig att både form och innehåll – särskilt i Fas.3 – till stora delar liknar de åtgärder som förväntas i aktivitetskravet. Den stora skillnaden är att Fas.3 på ett bättre sätt kunde utvärderas och på ett tydligare sätt granskas. Och vad gäller Extratjänsterna hade insatsen, trots inneboende

svagheter som undanträngningseffekter, fördelen att den genererade i högt deltagande bland målgruppen som omfattades. Genom att hårdgranska utfallet och även kritiken av Fas.3 och Extratjänsterna kan vi också lättare förutse hur synpunkterna kommer låta när reformen om aktivitetsstöd är fullt implementerad.

Det som också framkommer är att fristående aktörer utgör ett viktigt bidrag för genomförandet av aktivitetskravet. Det handlar såväl om matchningsaktörer, som kan stötta individer genom att coacha, rusta och matcha, som bemanningsföretag, som kan förenkla övergången till reguljära arbetsplatser.

Regeringens förarbeten ger också vid handen att externa fristående matchningsaktörer kan få en roll att spela om viljan finns. Men frågan är om det räcker att lämna över initiativet till den kommunala nivån. Vi menar att lagstiftarna behöver tydligt markera att fristående aktörer ska få en medverkan om det ska bli verkstad på marken.

Privata aktörer inom bemanning, rekrytering och omställning har fått verka på svensk arbetsmarknad i decennier. Den professionalism och kunskap som finns i branschen kan tas bättre tillvara även i reformen om aktivitetskrav. Dessutom skulle en involvering av samtliga relevanta aktörer kunna minimera risker i genomförandet och öka möjligheterna till en framgångsrik reform.

Andemeningen att en mer enhetlig tillämpning och stärkt aktivitet samt krav i försörjningsstödet är rätt och riktig. Förhoppningsvis kan analysen öppna för en rak och ärlig diskussion om aktivitetskravets nackdelar och förtjänster. Alla tjänar på en inkluderande arbetslinje där alla människors potential tas tillvara.

2. Bakgrund

2.1 Vilket problem vill politiken lösa?

Aktivitetskrav för personer som uppbär kommunalt försörjningsstöd (tidigare nämnt socialbidrag) tillhör mandatperiodens tydligaste struktur-reform på arbetsmarknaden. Förslaget utgör kärnan i regeringens nygamla arbetslinje tillsammans med reformer som bidragstak, jobbpremie och kvalificering till socialförsäkringarna. Den politiska inriktningen är tydlig: bidragsberoendet ska brytas, utanförskapet ska bekämpas.¹

Att politiken lägger särskild kraft på att förändra just försörjningsstödet är logiskt. Antalet personer som erhåller bidraget uppgår till cirka 75 000 helårspersoner. Faktum är att antalet bidragsmottagare ökade förra året, om än marginellt.² Andelen mottagare av ekonomiskt bistånd som får det på grund av arbetslöshet har dessutom stadigvarande ökat det senaste decenniet och uppgår idag till runt hälften av alla biståndsmottagare.

Svensk arbetsmarknad gäckas vidare av en besvärlig strukturarbetslöshet. Cirka 70 procent, eller 250 000 personer, som är inskrivna vid Arbetsförmedlingen tillhör grupper med en svag konkurrensförmåga. Det handlar om personer med antingen svag utbildningsbakgrund, otillräcklig språkkunskaper, relativt hög ålder (55+) och/eller en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga – eller en kombination av dessa karaktärsdrag.³

Till problembilden hör också att biståndsmottagarna får bidrag allt längre perioder: från en mindre grupp om 15 procent år 1990, till 48 procent som långvarigt försörjs på ekonomiskt bistånd idag.⁴ Krav på aktivitet i försörjningsstödet är således en lågt hängande frukt i ambitionen att främja arbetslinjen.

Frågan är heller inte ny. Stärkta krav och försök till enhetlighet i försörjningsstödet är något av en följetong i svensk social- och arbetsmarknadspolitik. I flera decennier har politiken förmått förtydliga hur regelverket i Socialtjänstlagen (SoL) ska se ut och tillämpas.

¹ Regeringen, "Nästa steg för att bryta bidragsberoendet – Bidragstak och aktivitetskrav" (15 dec 2025)

² SCB, "Pressmeddelande: Antalet personer försörjda på sociala ersättningar och bidrag ökade under 2024" (21 mars 2025)

³ Regeringen, "Arbetslösheten i Sverige – Så ser den ut" (19 aug 2025)

⁴ Definition: (Långvarigt bidragsberoende i försörjningsstödet definieras som längre än tio månader)

Tillämpningen spretar dock betänkligt. Olika kommuner använder olika definitioner, angreppssätt och verktyg. Eftersom varje bidragsmottagare genomgår en individuell bedömning försvåras en enhetlig tillämpning och myndighetsutövning mellan kommunerna än mer. Därtill har inte IT-system och relaterade personuppgiftsdata mellan offentliga instanser fungerat ändamålsenligt.⁵

Politiken har genom åren svarat med att skärpa kraven på bland annat jobbsökaraktiviteter. Sedan tidigare finns också skrivningar i Socialtjänstlagen att en bidragstagare förväntas söka och ta ett ledigt arbete alternativt delta i kommunala insatser. Det finns också krav på att kommunen ska samverka med Arbetsförmedlingen för att se till att aktivera arbetslösa försörjningsstödstagare.⁶

Olika lagstiftningsinitiativ har därtill satts för att stärka kraven på aktiviteter. Exempelvis implementerades en större reform 2016 som utgår från att en bidragstagare förväntas vara mer aktiva i praktik och/eller utbildningsinsatser som främjar kompetensförsörjning.⁷ År 2021 gick dessutom politiken vidare med att bidragsmottagare av försörjningsstöd vid behov förväntas ingå i svenska för invandrare (SFI) – det vill säga en språkplikt.⁸

Försörjningsstödet är därutöver en notoriskt komplicerad bidragsform med höga tröskeleffekter. Under årens lopp har också försök gjorts för att minska dessa hinder. Exempelvis infördes en "jobbstimulans" år 2013 för att underlätta övergången till arbete, men med begränsade resultat.⁹

Till historiken ska också nämnas att redan år 2022 tvingades den dåvarande rödgröna regeringen sätta en utredning om "aktivitetsplikt" av riksdagsmajoriteten. Översynen var smal i sin inriktning och skulle enbart fokusera på bidragsmottagare med grund i arbetslöshet. Denna utredning, som sedan resulterade i dagens aktivitetskravsreform, fick nya direktiv med en bredare målgrupp av den ny tillsatta borgerliga regeringen år 2023.¹⁰

Bakom de mer praktiska problemen med försörjningsstöd finns en önskan från kommunerna att få ett starkare mandat i arbetsmarknadspolitiken. Den principiella dragkampen mellan kommun och stat har pågått i decennier.

⁵ Denna aspekt är för övrigt något regeringen också vill åtgärda särskilt vad gäller komvux, se t.ex. Regeringen "Stärkt samverkan mellan Arbetsförmedlingen och kommuner" (17 juni 2025)

⁶ Riksdagen, "Socialtjänstlagen, Lag 2013:421, kapitel 4, (paragraf 4 och 5)" (2013)

⁷ Regeringen, "Prop 2015/16:136 Arbetslöshet och ekonomiskt bistånd" (17 mars 2016) s. 9

⁸ Regeringen, "Prop 2020/21:55, Språkplikt – deltagande i vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi) för rätt till försörjningsstöd" (8 dec 2020)

⁹ Regeringen, "Prop 2012/ 13:94 Jobbstimulans inom det ekonomiska biståndet" (14 mars 2013) och utvärdering av Socialstyrelsen "Jobbstimulans inom ekonomiskt bistånd" (2016)

¹⁰ Regeringen, "Kommittédirektiv 2022:124 Öka drivkrafter och möjligheter till arbete i försörjningsstödet och bryta långvarigt biståndsmottagande" (2022) – Därefter tilläggsdirektiv enligt ovan.

Kommunala företrädare menar att de får stå med "Svarte Petter" när kostnaderna för arbetslöshet i allt högre utsträckning belastar kommunerna. I grund och botten har kommunsektorn velat se en statlig ersättning för de arbetsmarknadstjänster som byggts upp (och som de betalar för). Som resultat har varierande grader av kreativitet använts för att skyffla över kostnaderna på statens kassakistor – där åtgärden Extratjänster är det kanske tydligaste exemplet på sådana initiativ.¹¹

Hittills har kommunerna fått dra nitlotten. Med reformen om aktivitetskrav kan man dock hävda att kommunsektorn efter årtal av maktkamp flyttar fram positionerna. Den grundläggande oklarhet vad gäller ansvarsfördelning i arbetsmarknadspolitiken kommer dock bestå även efter reformen.

Utredningen beskriver införandet av aktivitetskrav som ett sätt att tillfälligt lappa över mandaten. Utredaren talar om en "systematisk ad hoc-lösning." Vidare skriver utredaren att "Det löser inte ut grundläggande oklarheter om ansvarsfördelningen mellan stat och kommun, snarare cementeras de."¹² Likväl går man vidare med förslagen, som ett sätt att åtgärda tillkorta-kommandena i den nationella politiken.

Regeringen vill dock gå ett steg längre än tidigare aktiviteter för målgruppen. Regelverket för att erhålla försörjningsstöd görs därför mer enhetligt, lagrummet förtydligas med tydligare förväntningar på delaktighet i insatser och aktivitet samt att kommunerna lever upp till kravet på att erbjuda meningsfulla aktiviteter till målgruppen.

2.2 Meningsfulla aktiviteter på heltid

Heltidskrav och förväntan på meningsfull sysselsättning för personer med försörjningsstöd är grundpelaren i den nya reformen. Samhällsnyttiga insatser som främjar anställningsbarhet lyfts särskilt fram. Det skärpta kravet påverkar individer, men också kommuner.

Social- eller Arbetsmarknadsnämnder i samtliga 290 kommuner blir skyldiga att leva upp till aktivitetskravet. Kommunerna ska (inte bör) erbjuda individuellt utformade insatser, annars väntar sanktionsavgifter (där Inspektionen för vård och omsorg, IVO, har pekats ut som tillsynsmyndighet).

Insatser på heltid är en stor förändring, även om aktiviteterna ska motsvara individens arbetsförmåga. Exempel: En bidragsmottagare med 100 procent förmåga, ska erbjudas 100 procent aktivitet (motsvarande 40 timmars

¹¹ Se bl.a. Regeringen, "Arbetsmarknadsutredningen - Effektivt, tydligt och rättssäkert" (2019) s. 511 och framåt samt Regeringen, SOU: 2020:41 "Kommuners medverkan i den statliga arbetsmarknadspolitiken" (2020)

¹² Regeringen, "Ds 2024:29 Aktivitetskrav inom försörjningsstödet – för arbete, egenförsörjning och nationell likformighet" (25 nov 2024)

arbetsvecka). En deltagare med 50 procent arbetsförmåga, förväntas 50 procent aktivitet inom ramen för kravet.¹³

Redan den 1 juli år 2026 ska kommunerna vara beredda att sjösätta det nya arbetssättet och får redan i samband med införandet ställa krav på deltagande. Regelverket som omgärdar sanktioner blir dock inte gällande förrän ett år senare, vilket ger kommunerna visst andrum att anpassa insatserna. Utredningen stipulerade att bidragsmottagare skulle få stöd redan efter två sammanhängande månader med försörjningsstöd. Det skulle då röra sig om cirka 40 000 helårspersoner.¹⁴

Regeringen å sin sida skriver dock ned antalet till 26 000 deltagare i sin lagrådsremiss, baserat bland annat på att gränsen för aktivitetskravet skjuts fram med en månad (dvs. tre sammanhängande månader). Kostnaden per år beräknas uppgå till två miljarder kronor från och med år 2027 (utredningen prognostiserade å sin sida tre miljarder kronor per år fullt utbyggt).¹⁵

Reformen är allt annat än oproblematisk. Utredningen som ligger till grund för förslaget pekar på tydliga statsfinansiella dödvikseffekter. Det beror på att huvuddelen av den målgrupp som berörs av förslaget i varierande grader redan har insatser från kommunerna. Kommunerna får alltså – delvis – betalt av staten för insatser som de (frivilligt) redan gör. "Förslaget torde följaktligen vara mycket positivt för kommunerna", anför utredaren subtilt.¹⁶

Centrala remissinstanser, som redogörs för nedan, varnar vidare för undanträngning av reguljär sysselsättning, inlåsnings effekter och konkurrenssnedvridning. Regeringen har svarat på kritiken i sin lagrådsremiss genom att förtydliga vilken typ av aktiviteter som kan vara relevanta. Regeringen identifierar fyra huvudsakliga insatser som grund för aktivitetskravet:

- Motiverande insatser syftandes till att öka hens förmåga till att ta ett arbete eller påbörja en utbildning.
- Språkinsatser.
- Arbetsplatsförlagda aktiviteter.
- Jobbsökaraktiviteter.

Regeringen sätter dock inte ned foten kring exakt fördelning av dessa insatser. Kommunerna ges frihet att utforma åtgärden utifrån "individens behov". Vidare ska aktivitetskravet utformas för att vara "meningsfullt", "utvecklande" och "leda individen närmare arbetsmarknaden och självförsörjning".

¹³ Uttalat av Hans Eklind, KD, vid regeringens pressträff titulerad: "Nästa steg för att införa bidragsreformen – beslut om aktivitetskrav och bidragstak" (15 dec 2025)

¹⁴ Se Regeringen, "Ds 2024:29" (2024) s. 222

¹⁵ Regeringen, "Lagrådsremiss – Aktivitetskrav för mottagare av försörjningsstöd" (16 dec 2025)

¹⁶ Regeringen, "DS 2024:29 – Utredningen om aktivitetskrav i försörjningsstödet" (2024) s. 224

Viktigt att säga är att regeringen ser aktivitetskravet som "kompletterande" till statens arbetsmarknadspolitik och även till andra mer etablerade insatser på kommunal nivå. Denna ansats ger avtryck på de insatser som väntas erbjudas av kommunerna. Exempelvis ska de motiverande insatserna var mer av "gruppaktiviteter för att stärka självförtroendet" (inte enskild coachning).

Språkinsatserna ska inte heller ersätta SFI, utan vara mer av bredare insatser som "språkcaféer" eller "språkpromenader" (i stället för regelrätta lektioner). Arbetsplatsförlagda insatser ska vara "meningsfulla" med ett "kvalitativt innehåll, med ett tydligt syfte". Exempel på meningsfulla aktiviteter kan vidare vara aktiviteter inom "försäljning, lokalvård, bespisning, kultur, föreningsliv eller på miljöområdet".¹⁷

Avslutningsvis öppnar regeringen för nämnda aktiviteter, särskilt arbetsplatsförlagda aktiviteter, inom ramen för civilsamhället, kommunalt ägda företag, statliga myndigheter eller privata företag. Just denna punkt är en avgörande förändring från utredningens ursprungliga förslag som (enbart) ville se aktiviteter i kommunal förvaltning. Ytterst talar regeringen om "meningsfull sysselsättning". Johan Britz, liberal arbetsmarknadsminister, slår fast att "Vi inte ger upp på människor".¹⁸

¹⁷ Se Lagrådsremiss, enligt fotnot ovan, ss. 19-23

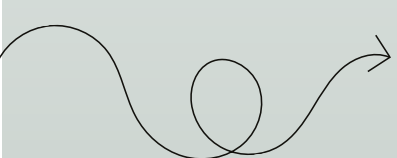
¹⁸ Regeringen, Presskonferens, med Johan Britz (L), Hans Eklind (KD), Anna Tenje (M) och Oscar Sjöstedt (SD) (15 dec 2025)

2.3 Målgrupp för aktivitetskravet

Cirka 150 000 hushåll får någon form av försörjningsstöd per år. Dessa inkluderar 86 000 vuxna kvinnor, 88 000 vuxna män och 77 000 barn.¹⁹

Antalet helårsekvivalenter uppgår till 75 000 personer.²⁰ Merparten (49 procent) av personer som uppbär ekonomiskt bistånd anför arbetslöshet som grund. 19 procent har arbetshinder eller andra sociala skäl. 15 procent är sjukskrivna. Därefter följer föräldralediga, arbete med otillräcklig inkomst och otillräcklig pension (i väsentligen mindre andelar).²¹ Personer som får långvarig försörjning (dvs. längre än tio månader) uppgår till hälften av bidragsmottagarna.

Den första utredningen om aktivitetsplikt (2022) riktade in ett krav på deltagande enbart till personer som får försörjning av arbetsmarknadsskäl. Den borgerliga regeringen, med stöd av SD, breddade direktiven och därmed målgruppen (2023). Huvudlinjen när att aktivitetskravet berör alla vuxna personer som uppbär försörjningsstöd. Den tydligaste definitionen av de som berörs finns i Ds 2024:29:

"Förslaget bedöms leda till ny faktisk aktivitet för hittills inaktiva personer. Det gäller i första hand för personer som har försörjningsstöd och bedöms ha förmåga att delta i aktiviteter som kommunen blir skyldig att tillhandahålla och som är inskrivna vid Arbetsförmedlingen men inte är sysselsatta på heltid, har sociala skäl som försörjningshinder, är sjukskrivna eller har sjuk- eller aktivitetsersättning".²²

Vissa undantag stipuleras, exempelvis föräldraledighet (med barn som är under ett år), föräldrar med barn under åtta år (75 procent aktivitetsgrad), personer under 18 år och personer som uppnått riktåldern för pension (67 år).

Utredningen bedömde att 40 000 personer skulle omfattas av förslaget till en kostnad om tre miljarder kronor per år. Regeringen bedömer att endast 26 000 personer omfattas av förslaget, till en kostnad om två miljarder kronor per år.²³

¹⁹ Socialstyrelsen, "Statistik" (Avser 2024), (2026)

²⁰ SCB, "Hushållens ekonomi – Helårsekvivalenter" (2025)

²¹ Regeringen, "Presentationsbilder: Nästa steg för att bryta bidragsberoendet" (15 dec 2025)

²² Regeringen, "Aktivitetskrav - Ds 2024:29" (2024) s. 222

²³ Regeringen, "Lagrådsremiss – Aktivitetskrav för mottagare av försörjningsstöd" (16 dec 2025) s. 73

2.4 Remissammanställning

Nedan följer några av de mest centrala remissinstansernas perspektiv på aktivitetskravsreformen.

- **Arbetsförmedlingen** (AF) pekar på oklarheter i mandatet mellan stat och kommun. AF menar också att reformen riskerar att tränga undan insatser för de som inte har försörjningsstöd.²⁴
- **Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering** (IFAU) avstyrker förslaget. Den heterogena målgrupp som föreslås gynnas inte av allt för generella insatser. IFAU pekar också på fortsatt otydlighet mellan stat och kommun. Slutligen poängteras bristen på förutsättningar att implementera reformen.²⁵
- **Kommunal** avstyrker förslaget i sin helhet. Fackförbundet inom LO anför att reformen är underfinansierad och att förutsättningarna att erbjuda handledning inte finns bland kommunala förvaltningsenheter.²⁶
- **Konkurrensverket** understryker att ytterligare kommunala insatser i kök, lokalvård och parkförvaltning riskerar innebära tydliga undanträngningseffekter för privata aktörer.²⁷
- **Sveriges Kommuner och Regioner** (SKR) – som varit drivande bakom förslaget – tillstyrker förslaget mer eller mindre i sin helhet. SKR avvisade dock idén om att sysselsättningsaktiviteter endast skulle finnas inom ramen för kommunala verksamheter.²⁸
- **Statskontoret** undrar hur kommunerna ska veta vilka insatser som är meningsfulla för individen. De pekar också på underfinansiering av hela reformen.²⁹
- **Stockholms Stad** menar att heltidskravet tränger undan befintliga insatser, som visstidsanställningar, praktikplatser och arbetsplatsförlagt lärande. Reformen leder till ökade kostnader, utan tillräcklig finansiering, menar de.³⁰

²⁴ Arbetsförmedlingen, "Remissvar avseende aktivitetskrav" (11 mars 2025)

²⁵ IFAU, "Remissvar, Dnr. 261/2024" (6 mars 2025)

²⁶ Kommunal, "Yttrande över aktivitetskrav" (11 mars 2025)

²⁷ Konkurrensverket, "Yttrande: Dnr. 938/2024" (11 mars 2025)

²⁸ Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), "Yttrande: SKR 2024/01900" (24 januari 2025)

²⁹ Statskontoret, "Remissvar, Diarienummer 2024/221-4" (10 mars 2025)

³⁰ Stockholms Stad, "PM Rotel IV (Dnr KS 2024/1299) (11 mars 2025)

- **Svenskt Näringsliv** (SN) tillstyrker förslaget i stort, men pekar också på eventuella risker med konkurrenssnedvridning samt svällande offentliga utgifter. SN vidhåller också att staten, inte kommunerna, ska ha ansvar för arbetsmarknadspolitiken.³¹
- **Fackförbundet Vision** spår undanträngningseffekter och arbetsmiljöutmaningar, samt otydliga gränsdragningar mellan AF och kommunsektorn.³²

Regeringen har lyssnat in remissinstanserna till del i lagrådsremissen. Meningsfull sysselsättning genom arbetsplatsförlagd praktik får exempelvis ske på fler arbetsplatser än enbart kommunala enheter. Dessutom har typen av aktiviteter som kommunen får erbjuda specificerats mer. Regeringen tydliggör att arbetsmarknadspolitiken är en statlig angelägenhet och att aktivitetskravet ska ses som "komplement". För att undvika undanträngning- och konkurrenssnedvridning ska insatserna därtill "i möjligaste mån utformas så att biståndsmottagarna inte ersätter ordinarie personal".³³

³¹ Svenskt Näringsliv, "Remissvar: Aktivitetskrav inom försörjningsstödet" (11 mars 2025)

³² Vision, Remissyttrande avseende Ds 2024:29, (11 mars 2025)

³³ Regeringen, "Lagrådsremiss: Aktivitetskrav för mottagare av försörjningsstöd" (16 dec 2025) s. 23-24

3. Vad kan vi lära av historien?

3.1 Exemplet Fas.3

Under alliansregeringens två mandatperioder (2006–2014) sjösattes ett nytt intensifierat stöd för långtidsarbetslösa: Jobb- och Utvecklingsgarantin (JOB). Debatten under tidigt 2000-tal hade centrerat kring att långtidsarbetslösa, sjukskrivna och förtidspensionerade gömdes och glömdes i passiva åtgärder, i stället för i aktiva insatser. Reformen utgjorde därmed en central del i regeringens arbetslinje och var ett svar på att bryta rundgång i arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Programmet togs fram i förarbeten bland de borgerliga partierna inför valet 2006. I tre steg skulle insatser riktas mot inskrivna långtidsarbetslösa som varit arbetslösa längre än 300 ersättningsdagar. Insatserna i garantin skulle skraddarsys utifrån individens behov.³⁴

Efter 750 ersättningsdagar, det vill säga efter 34 månader, skulle deltagare komma in i programmet Fas.3. Åtgärden togs fram på Arbetsmarknadsdepartementet när Allianspartierna satt i regeringsställning.³⁵ Fas.3. bytte sedermera namn till "sysselsättningsfasen".

Målgruppen för Fas.3 var heterogen och svårplacerad: 30 procent var utrikes födda, 37 procent hade en funktionsnedsättning, och 64 procent hade varit arbetslösa längre än fem år.³⁶ Som flest knappt 40 000 personer (på månadsbasis). Aktiviteter i Fas.3 skulle ske på heltid och inkludera eget arbets-sökande (även om sökaktiviteten endast innebar sex (6) sökta jobb per månad).³⁷ Fokus på insatserna skulle vara "meningsfull sysselsättning" och med tydligt fokus på "samhällsnyttig karaktär hos en anordnare".³⁸

Anordnare kunde vara privata eller offentliga arbetsgivare, sociala företag eller ideella organisationer (inom civilsamhället). Totalt fanns 6 900 anordnare av Fas.3-platser. Stiftelser och ideella organisationer hade ca 40 procent av deltagarna, kommunala verksamheter 24 procent och privata företag 17 procent av deltagarna.³⁹

³⁴ Regeringen, "Pressträff, Jobb- och Utvecklingsgarantin" (26 april 2011)

³⁵ Intervju med Eva Uddén Sonnégård, f.d. statssekreterare vid Arbetsmarknadsdepartementet 2006-2010 (15 dec 2025)

³⁶ Arbetsförmedlingen, "Deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin fas 3" (dec. 2010)

³⁷ Regeringen, "Förordning (2007:414) jobb- och utvecklingsgarantin gällande arbete i programmets tre delar" (2007)

³⁸ LO, "Den nya tidens AK-arbeten? En granskning av Fas.3" (19 jan 2012) s.5

³⁹ Ibid., s. 10

De vanligaste sysselsättningsplatserna fanns inom administration, vaktmästeri, butik, vård, skola och omsorg. Vad gäller ersättning till deltagarna fick merparten aktivitetsstöd (dvs. 65 procent av tidigare inkomst och tak i A-kassan).⁴⁰

Kostnaden för insatsen som helhet uppgick till ca två miljarder kronor för programstöd. Tillsammans med utgifterna för aktivitetsstöd till deltagarna uppgick kostnaderna till fem miljarder kronor.⁴¹

Redan på ett tidigt stadium bedömde den dåvarande regeringen att det skulle bli svårt att aktivera deltagarna i önskvärd utsträckning. Frågan om hur man skulle hantera mer svårplacerade deltagare blev avgörande, inte minst när det gällde att säkerställa en god arbetsmiljö och adekvat handledning till tuffare målgrupper. Tidigare reformer som praktik-satsningen "Lyft" hade resulterat i besvikelser på grund av svaga volymer.⁴²

Lösningen blev att införa ett handledarstöd om 225 kronor per dag (mot-svarande 5 000 kronor per månad). Ersättningen var tillräcklig för att snabbt få upp volymerna. Som mest fanns 39 000 deltagare i Fas.3 (i oktober 2015).⁴³

Den mediala granskningen av Fas.3 var (oförtjänt) intensiv från start. Kritiken hade flera vinklar. Den första kritiska infallsvinkeln var att insatserna som gjordes var "meningslösa". SVT Nyheter hittade exempelvis en deltagare som fick måla om en stol om och om igen, ett inslag som visades ett dussintal gånger under granskningen.⁴⁴

Den andra vinkeln var att arbetsuppgifterna i själva verket var för nära ett riktigt jobb – det vill säga allt annat än meningslöst (!) - och därmed trängde undan regelrätta anställningar. Fackförbundet Kommunal blockerade som svar helt Fas.3-placeringar i enskilda (S-styrda) kommuner. Kommunal var också kritiska till att deltagarna förväntades utföra riktiga arbetsuppgifter till, vad de ansåg vara, en "oskälighets ersättning".⁴⁵

Hela fackförbunds rörelsen hade dock en svår pedagogisk uppgift; Inte sällan var deltagarna medlemmar i LO och det visade sig att facket också nyttjade Fas.3-deltagare själva i olika interna projekt.⁴⁶

Den tredje kritiska synpunkten var att Fas.3 var en återvändsgränd – en inlåsnings. SVT Nyheter hade hittat uppgifter som tydde på att endast någon procent hade gått vidare till arbete (mellan 2–3 procent).⁴⁷

⁴⁰ Statskontoret, "Orsaker till långtidsinskrivning hos Arbetsförmedlingen" (31 jan 2013) s. 29

⁴¹ Arbetsförmedlingen, "Prognos över utbetalda ersättningar" (2010)

⁴² Publikt, "Dystert facit för praktikprojekt" (5 mars 2014)

⁴³ Aftonbladet, "Många aktivitetslösa i Fas.3" (22 dec 2015)

⁴⁴ Aftonbladet, "Målade stolar målades om" (8 feb 2014)

⁴⁵ Arbetet, "Protester mot Fas.3-placeringar" (31 aug 2011)

⁴⁶ LO-tidningen, "Fas 3-deltagare samlar information om fosterbarn" (30 sep 2011)

⁴⁷ Dagens Arena, "0,7 procent i Fas.3 fick jobb" (3 sep 2014)

Vid närmare granskning visade det sig att 15 procent gått vidare till arbete, efter ett halvår.⁴⁸ Därtill flaggade Arbetsförmedlingen för att inflödet, jämfört med utflödet, till Fas.3 var väldigt högt på ett tidigt stadium.⁴⁹ Alla dessa signaler lät oroväckande, men hade att göra med att gruppen hade en låg anställningsbarhet.

Inom samma kritikområde fanns en känsla av att deltagarna inte fick möjlighet till vidareutbildning eller kompetensutveckling. Denna punkt ändrades efter ett tag, men endast en bråkdel av deltagarna nyttjade möjligheten till att genomgå en arbetsmarknadsutbildning.

En fjärde kritisk punkt var att enskilda anordnare kunde sko sig på insatsen. Här fanns särskilt en anordnare, Jobbfabriken, som satte i system att bygga stora (billiga) lokaler för att inrymma hundratals deltagare på ett antal platser runt om i Sverige.⁵⁰

Granskningen visade att arbetsuppgifterna som erbjöds deltagarna var av låg kvalitet samt att den enskilde ägaren plockade ut vad som ansågs vara oskäligen vinster. Likväl hade den stora merparten anordnare endast en eller ett fåtal deltagare i sin verksamhet.⁵¹

En femte kritik riktades mot konkurrenssnedvridningen som uppstod. Här handlade det om att arbetsgivare med billigare arbetskraft kunde få fördelar gentemot företag med avtalsenliga löner. Bland annat ansågs arbetsuppgifter inom skogsrojning och välfärden snedvrida konkurrensen.⁵²

En sista kritisk punkt att nämna är att regeringen inte lyckades få upp aktivitetsgraden till hundra procent. Faktum är att 16 procent inte hade en sysselsättning när programmet var i full gång (2013).⁵³ Andra uppgifter gör gällande att 40 procent saknade aktivitet.⁵⁴

Summa summarum fanns ett utbrett missnöje. Men var kritiken av Fas.3 rättvis? Det fanns flera vinster med att aktivera långtidsarbetslösa i jobb- och utvecklingsgarantins samtliga delar. Alternativet för majoriteten av de långtidsarbetslösa skulle sannolikt ha varit förtidspension. Dessutom möjliggjorde insatsen för externa organisationer och företag att bryta utanförskap och få människor att känna delaktighet.

Majoriteten av deltagarna var också nöjda med insatsen, och de flesta tyckte att åtgärden var "meningsfull".⁵⁵ Dessutom lyckades arbetsmarknads-

⁴⁸ LO "Den nya tidens AK-arbeten" (2012) s. 14–15

⁴⁹ Arbetsförmedlingen, "Arbetsmarknadsrapporten 2011" (1 juni 2011)

⁵⁰ SVT, "Miljonvinster för Fas.3 bolag" (20 juni 2012)

⁵¹ LO "Den nya tidens AK-arbeten" (2012), s. 10

⁵² Publikt, "Dyra Fas.3 platser på Skogsstyrelsen" (17 oktober 2013)

⁵³ LO, "Nya tiden AK-arbeten?" (2013) s.10

⁵⁴ SVT, "Arbetsförmedlingen har granskat Fas.3" (2 augusti 2011)

⁵⁵ SvD, "Arbetsförmedlingen försvarar Fas.3" (3 aug 2011)

åtgärden nå höga volymer av deltagare i meningsfull sysselsättning på kort tid. Mycket talar för att handledarstödet var viktigt för ändamålet.

Mål och utformning av Fas.3 var identiska med reformen om aktivitetskrav i försörjningsstödet. Även sättet som politiker beskriver bevekelsegrunderna var snarlika: "Vi ska inte ge upp om en enda människa" var den politiska slogan som dåvarande arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M) myntade till försvar av insatsen.⁵⁶

Målgruppen för Fas.3 var i många avseenden svårplacerad, men Arbetsförmedlingen vittnar också om att sammansättningen av arbetslösa i dag har blivit mer komplex än tidigare (där 75 procent har någon eller några av försvårande faktorer). Dessutom har såväl kostnadströsklar för att anställa höjts sedan 2010-talet, samtidigt som utbildningskraven har ökat.

3.2 Exemplet Extratjänster

Fas.3 skälldes ut av den rödgröna oppositionen och blev ett politiskt slagträ inför valet 2014. Socialdemokraterna utlovade i valrörelsen samma år 20 000 Extratjänster som i mångt och mycket skulle ersätta Fas.3. Långtidsarbetslösa och nyanlända flyktingar skulle nu få stöd genom en kraftigt subventionerad jobbinsats med större möjligheter till arbete och kompetensutveckling.⁵⁷ Även om insatsen riktade sig till arbetsgivare inom välfärden, offentlig, kulturell och ideell sektor, så var den överhängande majoriteten av deltagarna i primärkommunal verksamhet.⁵⁸

Extratjänsterna skulle riktas mot primärt offentlig sektor. Deltagaren skulle få möjlighet att jobba på en riktig arbetsplats under maximalt två års tid. Ersättning till deltagaren skulle utgå från avtalsenliga lönenivåer. Dessutom erbjöds ett handledarbidrag om 150 kronor per dag för den arbetsgivare som tog emot deltagare.

Väldigt snart stötte även denna reform på problem. En första utmaning var att fackförbundet Kommunal ville bromsa reformen på grund av risker med undanträngning. Den rödgröna regeringen fick till slut till stånd ett övergripande avtal för att undvika undanträngningsproblem.⁵⁹

Ett andra problem var att volymerna inte tog fart. Det dröjde nästan två år före regeringen Löfven (S) i ren desperation fick muta kommunerna genom ett avancerat bonussystem. Det gick ut på att kommunerna skulle få dela på en "pott" om en halv miljard kronor – givet att de nådde ett visst beting. Vissa kommuner fick bra betalt. De som misslyckades att nå det stipulerade

⁵⁶ Aftonbladet, "En chans att komma tillbaka till arbetslivet" (11 mars 2011)

⁵⁷ Tankesmedjan Tiden, "Var tog alla Extratjänster och traineejobb vägen?" (2 dec 2016)

⁵⁸ Arbetsförmedlingen, "En effektutvärdering av extratjänsterna" (31 okt 2024)

⁵⁹ Kommunal, "Kommunal, regeringen och SKL presenterar helhetslösning" (16 sep 2016)

målet fick ingenting.⁶⁰ Dessa aggressiva drivkrafter ledde till smått bisarra exempel. Som när Malmö Stad ertappades med att tvinga in personer i Extratjänster i ren desperation för att få ta del av den utlovade "bonus-potten", utan att kunna erbjuda en faktisk arbetsplats.⁶¹

Ett tredje problem var att även denna gång kunde granskningar konstatera passiva insatser. Exempelvis lyckades Dagens Industri få fram underlag som visade att endast en av tre deltagare i Extratjänster i Gävle kommun hade en meningsfull aktivitet. På arbetsmarknadskontoret i Gävle satt flertalet och fikade.⁶²

Ett fjärde problem omgärdade frågan om konkurrenssnedvridning. Även här kunde konstateras att Extratjänsterna konkurrerade ut exempelvis park-skötsel företag i städer som Malmö.⁶³ Och så här höll det på.

Slutligen brakade kostnaderna i höjden. Som mest prognostiserades att Extratjänsterna skulle belasta statens finanser med hela nio miljarder kronor per år – fullt utbyggt. Det gjorde att den rödgröna regeringen till sist fick dra i nödbromsen och minska på anvisningarna.

Hur gick det med övergången till arbete? Även här gick Extratjänsterna kräftgång. Riksdagens utredningstjänst konstaterade att endast 5 procent gick vidare till reguljärt arbete (utan subvention).⁶⁴ Det ska dock sägas att i frågan om volymer lyckades Extratjänsterna åstadkomma resultat. Som flest fanns cirka 20 000 platser. Mycket av detta berodde på en målinriktad politisk styrning och ett attraktivt handledarstöd.

Hårt pressade av de dystra resultaten fick Socialdemokraterna och Miljöpartiet, efter förhandling med Liberalerna och Centerpartiet, halvera reformen år 2019. Extratjänsterna fick så sin nådastöt efter maktskiftet år 2022.

Så vilka slutsatser ska vi dra av de tidigare arbetsmarknadsreformerna? Båda har helt klart inslag som ger oss lärdomar för en implementering av aktivitetskravet. Vad gäller de kritiska infallsvinklarna av Fas.3 kan vi se att såväl frågor som undanträngning, inlåsnings och konkurrenssnedvridning återfanns. Vad gäller Extratjänster fanns särskilt kritik mot kostnaderna för reformen. Till försvar av båda dessa reformer lyckades åtgärden skalas upp, till skillnad från många andra initiativ i modern tid (till exempel traineejobben, yrkesintroduktions-anställning eller etableringsanställning).

⁶⁰ Ekonomifakta, "Extratjänster – En dyr affär" (8 feb 2018)

⁶¹ Sydsvenskan, "Panikrekrytering av arbetslösa skulle spara 48 miljoner till Malmö Stad" (6 jan 2019)

⁶² Dagens Industri, "Gävle: Bara en av tre kommer till en vanlig arbetsplats" (29 maj 2018)

⁶³ Kvällsposten, "Dyra Extratjänster får bisarra konsekvenser" (10 jan 2019)

⁶⁴ Riksdagsförvaltningen, "Skriftlig fråga: Extratjänsterna" (14 juli 2020)

3.3 Jämförelse mellan arbetsmarknadspolitiska reformer

	Jobb- och Utvecklingsgarantis Fas 3 (2006–2014)	Extratjänster (2015–2022)	Aktivitetskrav i försörjningsstödet (2026-)
Syfte	Meningsfull heltidssysselsättning för långtidsarbetslösa (efter 34 månader) för att bryta långvarig arbetslöshet.	Kraftigt subventionerade jobb huvudsakligen inom offentlig sektor för långtidsarbetslösa och nyanlända flyktingar, för att öka anställningsmöjligheter och kompetensutveckling.	Obligatoriska meningsfulla heltidsaktiviteter för försörjningsstöds-mottagare, i syfte att bryta bidragsberoende och främja anställningsbarhet.
Målgrupp	Heterogen grupp av långtidsarbetslösa (30 % utrikes födda, 37 % funktionsnedsättning, 64 % arbetslösa > 5 år). Som flest knappt 40 000 personer.	Långtidsarbetslösa och nyanlända flyktingar, främst för arbete inom offentlig sektor (max 2 år). Som flest cirka 20 000 personer.	Mottagare av kommunalt försörjningsstöd (cirka 26 000 personer efter 3 månader på stöd).
Typ av aktivitetskrav och ersättning	Heltidsinsatser inkl. 6 jobbsökningar per månad, meningsfulla samhällsnyttiga uppgifter via privata/offentliga/ideella anordnare, aktivitetsstöd motsvarande 65 % av tidigare inkomst. Handledarstöd: 225 kronor per dag.	Arbete på riktiga arbetsplatser med kollektivavtalsenlig lön, handledarstöd (150 kr/dag) till arbetsgivare, upp till 2 år.	Heltidsaktivitet med motiverande insatser, språkinsatser, arbetsplatsförlagda aktiviteter, jobbsök, skraddarsytt för individen; kommuner blir skyldiga att erbjuda insatser; sanktioner utdelas vid bristande aktivering.
Likheter och skillnader	Liknar den nya reformen i fokus på heltidsaktivering. Skiljer sig genom strukturen inom ett befintligt nationellt arbetsmarknadsprogram med redan upphandlade anordnare och bättre utvärderingsmöjligheter; tidigare fas av arbetslöshetsprogram.	Liknar tidigare insatser när det kommer till syfte och målgrupp. Skiljer sig genom att vara lönebaserat, riktat mot offentlig sektor, med hög subventionsgrad och låg övergång till reguljärt arbete jämfört med Fas 3.	Liknar Fas 3 i att kravet på heltidsaktivering, men skiljer sig genom att vara inom det kommunala ansvaret och när det kommer till sanktioner. Skiljer sig från Extratjänsterna, eftersom de erbjuder fler aktörer möjligheten att bidra med meningsfulla och mer flexibla insatser.

3.4 Intervjuer med fyra arbetsmarknadsexperten

I syfte att bredda förståelsen för aktivitetskravets möjligheter och utmaningar har fyra experter med erfarenhet av liknande reformer intervjuats; **Anders Forslund**, professor emeritus, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU), **Eva Uddén Sonnegård**, tidigare statssekreterare vid Arbetsmarknadsdepartementet (2006 till 2010) och numera associate vid forskningsinstitutet Ratio, **Fredrik Cullberg Jansson**, bland annat tidigare forskningschef vid Arbetsförmedlingens analysavdelning och **Anders Bucht**, utredare vid fackförbundet Kommunal.

Samtliga experter delger olika perspektiv när det kommer till risker och möjligheter med aktivitetskravet. I samtalen med experterna har frågor om undanträngning, inlåsnings, konkurrenssnedvridning och vikten av utvärdering belysts. Samtliga är införstådda också med de historiska jämförelser som skildras i denna rapport.

Intervju med Anders Forslund, IFAU

Anders Forslund slår fast att själva innehållet (i aktivitetskravsreformen) kommer vara helt avgörande för om de individer som omfattas ska komma närmare arbetsmarknaden. Forslund ser en risk att kommuner tar en enkel väg ut och endast erbjuder lite mer jobbsökaraktiviteter till personer som uppbär försörjningsstöd. Det vore en björntjänst för bidragsmottagarna, menar Forslund. Insatsen måste i stället utformas för att vara så nära en reguljär anställning som möjligt.

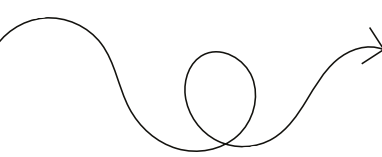
"Ska det bli en riktig effekt för den här målgruppen måste insatsen utformas så att den påminner om ett riktigt jobb. Det vill säga sysselsättningen måste vara meningsfull i ordets rätta innebörd."

Sett till tidigare historiska erfarenheter hade troligen Extratjänsterna fungerat bättre om målgruppen varit smalare, anför Forslund. Fas.3 var en troligen rätt tänkt insats, men det blev för mycket av "träskjobb", menar Forslund.⁶⁵ Den risken finns även i reformen om aktivitetskrav, i det fall att kommuner skulle välja att tillhandahålla uddlösa bulkaktiviteter. En viktig aspekt är farhågan om att samhällsnyttiga insatser kan tränga undan reguljära jobb. Den risken tonar Forslund dock ned.

"Eventuella risker med undanträngning tror jag är överdrivna. Vi måste prata om inträngning, inte undanträngning. Ibland måste man stuva om i kön för att de med sämre förutsättningar ska få en chans".

⁶⁵ Intervju med Anders Forslund, vid IFAU (telefon) (8 dec 2025)

En helt avgörande utmaning som riskerar att försvåra reformen är dock utvärdering. Forslund menar att de insatser som görs i kommunerna är svåra att följa upp.

"Det tog oss tre år att samla in data över kommunernas arbete med arbetsmarknadspolitik. Då fick vi efter mycket om och men statistik från drygt 100 av 290 kommuner. Vi vet i stort sett ingenting om vad som sker på fältet på kommunerna."

Forslund går så långt som att säga att vi antagligen inte kommer att få kännedom om innehåll eller effekt av de insatser som sker i kommunerna, varken nu eller i framtiden. Det är kanske det största problemet med reformen, avslutar Forslund.

När det gäller idén om att låta fristående aktörer ta ett större ansvar pekar Forslund särskilt på Anders Lagos utredning om Matchningsanställning.⁶⁶

"Att gå till botten med kärnförslaget kring Matchningsanställning vore extremt rimligt, givet den potentiella utmaning vi har med att få upp volymerna för den målgrupp som berörs."

⁶⁶ Matchningsanställningen - nya vägar till jobb, A2015/881/A - Regeringen, "Matchningsanställningen - Nya vägar till jobb" (2013)

Intervju med Eva Uddén Sonnegård, f.d. statssekreterare Arbetsmarknadsdepartementet 2006 och 2010

Eva Uddén Sonnegård, numera verksam vid forskningsinstitutet Ratio, var en av arkitekterna bakom alliansregeringens arbetslinje. I det arbetet hade hon betydande inverkan också på utformningen av Fas.3. Uddén Sonnegård ser tillbaka på en orättvist kritiserad reform;

"Det fanns en hård kärna på 20 000 till 30 000 som vi visste skulle vara svårplacerade. Efter nedläggningen av Fas.3 har jag inte sett en ny reform som på allvar försökt lösa problemen för dem."⁶⁷

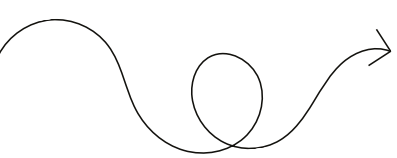
Uddén Sonnegård påpekar mycket tydligt på vikten av just handledning.

"Även om grupperna sannolikt skiljer sig åt en aning mellan deltagarna i Fas.3 och i försörjningsstödet, kommer det behövas handledning för att personer med försörjningsstöd får en meningsfull sysselsättning. Annars är nog inte insatsen särskilt mycket värd."

Frågan om hur mycket fokus som kommer läggas på jobbsökaraktiviteter i insatsen kommer också vara viktig för att undvika "inlåsningseffekter". Uddén Sonnegård ser idag tillbaka på behovet av förtydligande om att 25 procent i Fas.3-insatsen var tillägnad matchning för deltagaren.

"Att kvantifiera insatsen lite mer, särskilt kring delen som omgärdar jobbsöket, kommer att vara avgörande även här."

Slutligen anför Uddén Sonnegård att bemannings- och matchningsföretag borde verka i högre grad när reformen om aktivitetskrav införs.

"Det fanns en kritik mot privata anordnare i Fas.3. Men det är en annan tid nu. Hela (kompetens)branschen har haft femton år på sig att mogna. Det är en bra idé om bemanningsföretag skulle kunna ta en större ansvar i reformen."

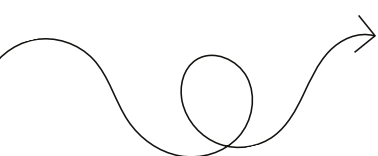
⁶⁷ Intervju med Eva Uddén Sonnegård, tidigare statssekreterare, idag verksam vid Ratio (15 dec 2025)

Intervju med Fredrik Cullberg Jansson, tidigare forskningschef Arbetsförmedlingen

Fredrik Cullberg Jansson, mångårig utredare och tidigare forskningschef vid Arbetsförmedlingen, är inne på samma spår.

"Det finns en bottendjup brist på data i kommunerna som vi kan använda för riktig utvärdering. Och möjligheten att titta närmare på resultaten kommer att vara begränsade framgent. Antagligen skulle vi behövt göra ett pilotprojekt, eller en mikrosimulering, för att verkligen följa upp effekter av reformen. Är det för sent?"⁶⁸

Fredrik Cullberg Jansson går i klinch med IFAU om risken för undanträngning- och konkurrenssnedvridning:

"Det går inte att komma ifrån att den här typen av sysselsättningsåtgärder vi nu diskuterar såklart kommer få vissa undanträngningseffekter. Att IFAU spelat ned den risken har vi sett sen tidigt 2010-tal, det är oklart varför de bytt fot, under 1990-talet intog den annan uppfattning."

Cullberg Jansson menar vidare att det ständigt finns en övertro på vilka effekter som insatser som aktivitetskrav, Fas.3 och Extratjänster, kan ge.

"Det är alltid liknande saker som ges, det visar ju historien. Sanningen är att vi måste öka sysselsättningen generellt – det vill säga skapa riktiga jobb generellt – för att inte omfördelning och olika bieffekter ska komma på en marknad. Och arbetsmarknaden är just en marknad. Är politiken inne och pillar för mycket blir det avarter."

⁶⁸ Intervju med Fredrik Cullberg Jansson, tidigare forskningschef vid Arbetsförmedlingen (15 dec 2025)

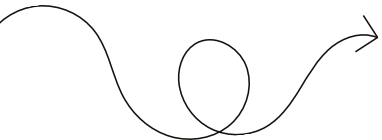
Intervju med Anders Bucht, Kommunal

En som verkligen hissar varningsflagg för reformen om aktivitetskrav är Kommunals utredare Anders Bucht. Bucht tror att pressen på kommunerna att skapa heltidsaktiviteter för att undvika sanktioner kommer vara hård. Det riskerar innebära att kvaliteten i insatsen minskar, enligt Bucht.

*"Det finns en uppenbar risk att aktiviteter skapas till varje pris, utan att ta hänsyn till det faktiska innehållet."*⁶⁹

Om innehållet blir som reformen är tänkt, sker just de effekter som Kommunal i tidigare historiska exempel (Fas.3 och Extratjänster) varnat för. Bucht är tydlig även idag med att "insatsen inte får tränga undan riktiga jobb."

Anders Bucht lyfter också ett varningens finger för att just kommunala förvaltningsverksamheter skulle ha utrymme för att tillhandahålla sysselsättningsplatser. Tidslinjen för genomförandet är också för snäv:

"Min bild är att verksamheterna som ska hantera detta inte är redo. Bemanningen just nu kan beskrivas som anorektisk. Det finns helt enkelt inte utrymme att lägga på mer tidskrävande uppgifter, som exempelvis handledning."

Kommunals utredare pekar i stället på att bredare välfärdssatsningar och ett större generellt ansvar till den statliga arbetsmarknadspolitiken som mer framkomligt.

"Vägen framåt går via en kombination av grundutbildning och subventionerade anställningar som utformas utifrån progression."

Slutligen sällar sig Kommunals Anders Bucht till idén om förstärkta förmedlingsinsatser i reformen om aktivitetskrav, även om hans vurm för fristående aktörer är begränsat.

"Det blir en politisk fråga – även om jag tror att den här typen av samhällelig kärnverksamhet och myndighetsutövning inte lämpar sig för privata aktörer."

⁶⁹ Intervju med Anders Bucht, utredare vid Kommunal (9 dec 2025)

4. Analys och slutsatser

4.1 Aktiviteter i egen eller upphandlad regi?

Regeringen har, i samband med lagrådsremissen, öppnat för att aktiviteterna ska kunna utföras inom ramen för civilsamhället, kommunalt ägda företag, statliga myndigheter eller privata företag. Detta till skillnad från utredningens ursprungliga förslag som (enbart) ville se aktiviteter i kommunal förvaltning.

Från kommunernas sida kan detta förstås som en möjlighet, även om det inte utgör ett formellt krav. Även SKR är positiva till "att aktiviteterna inte är avgränsade till kommunal förvaltning."⁷⁰ Samtidigt vet vi att många kommuner redan i dag erbjuder arbetsmarknadstjänster till försörjningsmottagare, till störst del inom ramen för egen eller samverkad regi med samtliga nämnda aktörer. Enligt utredningen om aktivitetskrav uppgick kostnaderna för de kommunala arbetsmarknadstjänsterna till närmare sex (6) miljarder kronor år 2022 och sysselsatte närmare 5 000 årsanställda år 2021.⁷¹ Dock upphandlar endast ett fåtal kommuner arbetsmarknadstjänster, främst inom daglig verksamhet, och endast en handfull upphandlar inom ramen för ett valfrihetssystem för deltagarna.

Att erbjuda arbetsmarknadstjänster i offentlig regi kan innebära både fördelar och nackdelar. Från den offentliga sidan kan det tänkas innebära ökad insyn i verksamheterna som bedrivs och möjlighet till att utveckla kommunernas redan befintliga verksamheter. Däremot menar experterna att fallgroparna ligger i transparens, utvärdering och bristande likvärdighet mellan de 290 kommunernas verksamheter.

Med egen regi kommer också kommunernas egna önskemål om aktiviteter som svarar mot kommunens behov, snarare än individens. Som experterna anför krävs även en väsentlig ökning av antalet handläggare och kunskapsutveckling på kommunen för att erbjuda specialisttjänster till fler individer. Om den offentliga aktören väljer att upphandla tjänster kan många av dessa brister åtgärdas.

När offentliga verksamheter väljer att upphandla tjänster av fristående aktörer finns möjligheten att specificera tjänsternas innehåll, ha god översikt över kostnader, följa upp och utvärdera på ett oberoende sätt samt skala upp och ner verksamheterna efter behov.

⁷⁰ SKR, "Välkommet besked om aktivitetskravet" (hämtad 2026-01-27)

⁷¹ Regeringen, "Ds 2024:29 Aktivitetskrav inom försörjningsstödet – för arbete, egenförsörjning och nationell likformighet" (25 nov 2024), s. 61–67

Därtill kan kommunerna fokusera sina resurser på bedömningen av stödbehov hos individen, dvs., myndighetsutövningen. Med upphandlade leverantörer finns inga dolda kostnader för insatsen – något som kan gömmas i andra budgetposter i kommunens kassa.

En annan viktig framgång är att använda sig av tidigare erfarenheter av upphandling. Arbetsförmedlingen har samlat på sig avgörande erfarenheter utifrån upphandlingen av exempelvis Rusta och matcha, den fortsatt största upphandlade nationella arbetsmarknadstjänsten. Tjänsten har haft möjlighet att förbättras och utvecklas med tiden.

Grunden för reformen står att finna i länder som Australien och Storbritannien som länge arbetat med ratingsystem för att tydligt mäta resultat och därmed lyfta fram kostnadseffektivitet.⁷²

I dagsläget får 40 000 inskrivna på Arbetsförmedlingen stöd och hjälp till ett nytt arbete via matchningstjänsten.⁷³ Arbetsförmedlingen rapporterar också att de bästa presterande leverantörerna får ut fler än var tredje deltagare i jobb eller utbildning.⁷⁴ Fördelarna med insatsen är framför allt att insatsen kan utvärderas och kostnadsberäknas på ett transparent sätt. Ett särskilt ratingsystem jämför aktörernas resultat på kontinuerlig basis. Därtill innebär upphandlingsförfarandet också att beställaren kan häva lågpresterande leverantörer – och därmed säkerställa hög kvalitet i utförandet.

Privata företag som erbjuder arbetsmarknadstjänster har dessutom utvecklats över tid. Sedan privata bemanningsföretag tilläts verka på svensk arbetsmarknad för mer än 30 år sedan har branschen fått större betydelse inom näringslivets såväl som välfärdens kompetensförsörjning samt för att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt. Branschen har det senaste decenniet utvecklats till att erbjuda arbetsmarknadstjänster till parternas omställningsorganisationer och Arbetsförmedlingen som fristående leverantörer sedan 2006.

Inom den privata marknaden utgör bemanningsföretag en naturlig brobyggare för oetablerade på arbetsmarknaden. Omkring en fjärdedel av anställda på bemanningsföretag kommer direkt från arbetslöshet och branschen anställer i regel dubbelt så många utrikes födda och unga som övriga näringslivet.⁷⁵

Även inom direkt rekrytering står privata företag för en hög och växande andel. 34 procent av företag som rekryterar vänder sig till en privat aktör, trots att kostnaden är högre än att förlita sig på Arbetsförmedlingens rekryteringskanaler (36 procent).⁷⁶

⁷² Hamilton, för Svenskt Näringsliv, "Bortom Arbetsförmedlingen" (2018)

⁷³ Arbetsförmedlingen, "Verksamhetsstatistik" (2026)

⁷⁴ Arbetsförmedlingen, "Knappt vart tionde leverantörsavtal hävdes" (2025-10-13)

⁷⁵ Kompetensföretagen, "När jobben finns men matchningen saknas" (2025)

⁷⁶ Svenskt Näringsliv, "Rekryteringsenkäten" (2024)

4.2 Risker och möjligheter med reformen

Aktivitetskrav i försörjningsstödet innebär en angelägen balansakt. Det går inte att utesluta undanträngningseffekter och konkurrenssnedvridning om nu insatserna i aktivitetskravet – särskilt de arbetsplatsförlagda – ska vara "meningsfulla".

Om å andra sidan kommunerna tar den enkla vägen och satsar på enkla uppgifter för att "köpa" deltagarnas tid, eller helt sonika satsar på gruppterapi, inklusive "samtalscaféer", är mycket av reformens grundintentioner bortkastade.

Även regeringens egen utredare identifierar samma problem, om än mer överslätande. Utredaren poängterar explicit risker för såväl "pysselsättning", som inlåsnings. Ändå landar utredningen i det enda rimliga, nämligen att "Något torde enligt utredningen i de flesta fall vara bättre än inget".⁷⁷

En sak som dock är säker är vikten av handledarstöd. Detta inte minst för att volymerna i samhällsnyttig sysselsättning ska komma till stånd. Det finns väldigt lite som talar för att anordnare ska öppna dörren och erbjuda meningsfull sysselsättning om det inte finns ersättning för ändamålet. Likt Fas.3-reformen behöver också en sådan ersättning täcka upp för arbetsmiljöinsatser och skydd för den enskilde.

För att undvika inlåsnings behöver också ett sådant handledarstöd erbjuda någon form av progression, eller incitament som gör att både anordnaren och deltagaren hittar vägar framåt för en mer reguljär sysselsättning.

Fristående aktörers eventuella medverkan är avslutningsvis inte oviktig. Flera experter som Anders Forslund vid IFAU och Eva Uddén Sonnegård vid Ratio efterlyser att fristående aktörer bör ha en mer identifierad roll i arbetet. Den reform som pekas på är "Matchningsanställning", som skisserades på av Södertäljes tidigare Kommunstyrelseordförande Anders Lago (S) år 2013.⁷⁸ I utredningen föreslogs att matchningsaktörer skulle ha ett arbetsgivaransvar och vara ett slags "spindel i nätet" för att på ett bättre sätt matcha långtidsarbetslösa till arbete.

Som redogjorts för i rapporten bidrar fristående aktörer i samtliga delar som omgärdar svensk arbetsmarknad i dag. Branschen har fått verka i snart 35 år i Sverige. Den är mogen, resultatorienterad och skulle kunna bidra till ökad transparens i genomförandet av aktivitetskravet.

⁷⁷ Regeringen, "Utredning om aktivitetskrav, DS 2024:29" s. 223

⁷⁸ Regeringen, "Matchningsanställningen – Nya vägar till jobb" (2013)

I regeringens lagrådsremiss öppnas också för att fristående utförare ska kunna få en tydligare roll: "Det finns inget som hindrar att kommunen ingår avtal med olika utförare om att tillhandahålla aktiviteter inom ramen för aktivitetskravet".

Lagrådsremissen pekar också på att kommunerna kan använda sig av ett offentligt upphandlingsförfarande för att undvika exempelvis konkurrenssnedvridning.⁷⁹

Risken är nu att allt för stor frihet ges till kommunerna och att såväl innehåll som utfall blir svåra att följa. Dödviktseffekterna är väl identifierade i utredningen. Risken är att SKR:s medlemmar helt sonika tillskansar sig två miljarder kronor i breda skattesatsningar (statsbidrag) och sen inte levererar kvalitetshöjande insatser.

Och även om IFAU, i samråd med Konjunkturinstitutet och Inspektionen för socialförsäkringen förväntas följa upp reformen talar allt för att aktivitetskravet blir besvärligt att utvärdera. Precis som experterna säger är det redan utmanande att utvärdera kommunala arbetsmarknadsinsatser. Och kommer kommunerna ens att vilja engagera fristående aktörer i arbetet?

Eftersom regeringen inte specificerar vilken fördelning insatserna inom aktivitetskravet ska ha, utan utgår från individens unika förutsättningar är det svårt att sia om exakt fördelning eller effekter av insatserna. Det går inte heller att med exakthet analysera konsekvenserna för gränsdragningen mellan kommun och stat, än mindre vilka exakta bieffekter förslaget kan ge.

För att inte reformen om aktivitetskrav ska mejslas ut till oigenkännlighet - eller än värre - bidra till de snedvridande effekter som redogjorts för - skulle reformen tjäna på att inkorporera moderna matchningsaktörer på ett tydligare sätt.

⁷⁹ Regeringen, "Lagrådsremiss: Aktivitetskrav för mottagare av försörjningsstöd" (16 dec 2025) s. 21 och 24

4.3 Så kan aktivitetsreformen landa rätt

Andemeningen i reformen om aktivitetskrav för personer som uppbär försörjningsstöd är rätt. Såväl tillämpning som enhetlighet i det ekonomiska biståndet behöver förbättras för att bryta utanförskapet för de tiotusentals personer som fastnat, och riskerar att fastna i långvarigt bidragsberoende. Rätt utformat blir reformen en välgärning för samtliga inblandade parter. Alltjämt finns frågetecken kring genomförande, förväntat innehåll och utfall när reformen väl är genomförd.

Att kunna ringa in risker och samtidigt se möjligheter, är helt avgörande för att reformen ska landa rätt. Dessutom visar vår kartläggning vilka kritiska granskningsvinklar som kan komma framöver, inte minst mot bakgrund av tidigare historiska (och snarlika) exempel. Liksom i alla större arbetsmarknadsreformer inryms därtill frågor om undanträngnings-, dödvikts- och inlåsnings effekter, hur volymerna ska skalas, och hur reformen till slut ska utvärderas.

Det är osannolikt att lyckas tackla alla bieffekter och konsekvenser som kommer av att politiken ingriper på arbetsmarknaden, men en del kan göras för att förbättra utfallet. För att reformen ska landa rätt behöver följande justeringar införas i behandling av den kommande propositionen (som kommer till riksdagen den 17 mars 2026):

Bättre förutsättningar för utvärdering. Politiken måste tydligare förklara hur reformen ska utvärderas. Likt IFAU tidigare poängterat finns stora utmaningar i dagsläget med att samla data samt jämföra och utvärdera kommunernas arbetsmarknadsinsatser.⁸⁰ Därför borde regeringen överväga att låta en eller flera kommuner verka som pilotexempel under reformens införande.

Tydlig definition av meningsfulla aktiviteter. Riksdag och regering behöver tydligare specificera vilken typ av insats som ska underbygga "meningsfull sysselsättning". Här kan man ta vara på tidigare erfarenheter i Arbetsförmedlingens upphandlingsverksamhet. Ett utökat fokus på resultat, transparens, mätbara mål och helhetsgrepp är avgörande för aktivitetskravsreformens framgång.

⁸⁰ Arbetslösa försörjningsstödmottagare och en decentraliserad arbetsmarknadspolitik, IFAU 68/2021

Införande av handledarstöd. Politiken bör specificera i propositionen hur ett handledarstöd ska se ut och hur ett sådant ska utvecklas för att främja volym i aktiviteter och undvika inlåsningseffekter.

Outsourca till fristående aktörer. Propositionen bör skicka en tydlig signal om att fristående aktörer inte bara bör, utan ska, vara en aktiv partner på kommunal nivå för att reformen ska bli framgångsrik. Argumenten för ökad transparens, resultatstyrning och utvärdering är starka. Utgå därför från Arbetsförmedlingens matchningsreformer från 2014 och framåt med fokus på myndighetens utvärderings-, betyg- samt ersättningssystem som vägledning. Se även utredningen om Matchningsanställning som inspiration för ett tydligt helhetsgrepp.

Säkerställ sund konkurrens. Regeringen bör säkerställa än tydligare att Konkurrensverket får i uppdrag att på ett tidigt stadium kartlägga risker för konkurrenssnedvridning.

Rätt utfört har reformen alla chanser att lyckas. Men då krävs att alla risker och möjligheter i reformen om aktivitetskrav belyses på ett tidigt stadium. Alla tjänar på en inkluderande arbetslinje där människor får en chans att bidra.

5. Källor

Offentliga instanser och dokument

Arbetsförmedlingen, "Knappt vart tionde leverantörsavtal hävdes" (2025-10-13)

Arbetsförmedlingen, "Remissvar avseende aktivitetskrav" (11 mars 2025)

Arbetsförmedlingen, "Deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin fas 3" (dec. 2010)

Arbetsförmedlingen, "Prognos över utbetalda ersättningar" (2010)

Arbetsförmedlingen, "Arbetsmarknadsrapporten 2011" (1 juni 2011)

Arbetsförmedlingen, "En effektutvärdering av extratjänsterna" (31 okt 2024)

Hamilton, för Svenskt Näringsliv, "Bortom Arbetsförmedlingen" (2018)

IFAU, "Remissvar, Dnr. 261/2024" (6 mars 2025)

Kommunal, "Yttrande över aktivitetskrav" (11 mars 2025)

Kompetensföretagen, "När jobben finns men matchningen saknas" (2025)

Konkurrensverket, "Yttrande: Dnr. 938/2024" (11 mars 2025)

LO, "Den nya tidens AK-arbeten? En granskning av Fas.3" (19 jan 2012)

Regeringen, "Arbetsmarknadsutredningen - Effektivt, tydligt och rättssäkert" (2019)

Regeringen, "Nästa steg för att bryta bidragsberoendet – Bidragstak och aktivitetskrav" (15 dec 2025)

Regeringen "Stärkt samverkan mellan Arbetsförmedlingen och kommuner" (17 juni 2025)

Regeringen, "Matchningsanställningen – Nya vägar till jobb" (2013)

Regeringen, "Prop 2015/16:136 Arbetslöshet och ekonomiskt bistånd" (17 mars 2016)

Regeringen, "Prop 2012/ 13:94 Jobbstimulans inom det ekonomiska biståndet" (14 mars 2013)

Regeringen, SOU: 2020:41 "Kommuners medverkan i den statliga arbetsmarknadspolitiken" (2020)

Regeringen, "Ds 2024:29 Aktivitetskrav inom försörjningsstödet – för arbete, egenförsörjning och nationell likformighet" (25 nov 2024)

Regeringen, pressträff: "Nästa steg för att införa bidragsreformen – beslut om aktivitetskrav och bidragstak" (15 dec 2025)

Regeringen, "Presentationsbilder: Nästa steg för att bryta bidragsberoendet" (15 dec 2025)

Regeringen, "Lagrådsremiss – Aktivitetskrav för mottagare av försörjningsstöd" (16 dec 2025)

Regeringen, "Prop 2020/21:55, Språkpakt – deltagande i vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi) för rätt till försörjningsstöd" (8 dec 2020)

Regeringen, "Förordning (2007:414) jobb- och utvecklingsgarantin gällande arbete i programmets tre delar" (2007)

Regeringen, "Pressträff, Jobb- och Utvecklingsgarantin" (26 april 2011)

Riksdagen, "Socialtjänstlagen, Lag 2013:421, kapitel 4, (paragraf 4 och 5)" (2013)

Riksdagsförvaltningen, "Skriftlig fråga: Extratjänsterna" (14 juli 2020)

SCB, "Pressmeddelande: Antalet personer försörjda på sociala ersättningar och bidrag ökade under 2024" (21 mars 2025)

SCB, "Hushållens ekonomi – Helårsekvivalenter" (2025)

Socialstyrelsen "Jobbstimulans inom ekonomiskt bistånd" (2016)

Socialstyrelsen, "Statistik" (Avser 2024), (2026)

Statskontoret, "Orsaker till långtidsinskrivning hos Arbetsförmedlingen" (31 jan 2013)

Statskontoret, "Remissvar, Diarienummer 2024/221-4" (10 mars 2025)

Stockholms Stad, "PM Rotel IV (Dnr KS 2024/1299) (11 mars 2025)

Svenskt Näringsliv, "Remissvar: Aktivitetskrav inom försörjningsstödet" (11 mars 2025)

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), "Yttrande: SKR 2024/01900" (24 januari 2025)

Svenskt Näringsliv, "Rekryteringsenkäten" (2024)

TSL, "Svenskt Näringsliv: "Trygghetsfonden TSL och TRR Trygghetsrådet – tillsammans för trygg omställning" (2025)

Vision, Remissyttrande avseende Ds 2024:29, (11 mars 2025)

Media och pressklipp

Aftonbladet, "Målade stolar målades om" (8 feb 2014)

Aftonbladet, "Många aktivitetslösa i Fas.3" (22 dec 2015)

Arbetet, "Protester mot Fas.3-placeringar" (31 aug 2011)

Dagens Arena, "0,7 procent i Fas.3 fick jobb" (3 sep 2014)

Dagens Industri, "Gävle: Bara en av tre kommer till en vanlig arbetsplats" (29 maj 2018)

Ekonomifakta, "Extratjänster – En dyr affär" (8 feb 2018)

Kommunal, "Kommunal, regeringen och SKL presenterar helhetslösning" (16 sep 2016)

Kvällsposten, "Dyra Extratjänster får bisarra konsekvenser" (10 jan 2019)

LO-tidningen, "Fas 3-deltagare samlar information om fosterbarn" (30 sep 2011)

Publikt, "Dystert facit för praktikprojekt" (5 mars 2014)

Publikt, "Dyra Fas.3 platser på Skogsstyrelsen" (17 oktober 2013)

SKR, "Välkommet besked om aktivitetskravet" (hämtad 2026-01-27)

SvD, "Arbetsförmedlingen försvarar Fas.3" (3 aug 2011)

SVT, "Miljonvinster för Fas.3 bolag" (20 juni 2012)

SVT, "Arbetsförmedlingen har granskat Fas.3" (2 augusti 2011)

Sydsvenskan, "Panikrekrytering av arbetslösa skulle spara 48 miljoner till Malmö Stad" (6 jan 2019)

Tankesmedjan Tiden, "Var tog alla Extratjänster och traineejobb vägen?" (2 dec 2016)

Intervjuer

Anders Bucht, utredare vid Kommunal (9 dec 2025)

Anders Forslund, Professor vid Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU), (8 dec 2025)

Eva Uddén Sonnegård, tidigare statssekreterare, idag verksam vid Ratio (15 dec 2025)

Fredrik Cullberg Jansson, tidigare forskningschef vid Arbetsförmedlingen (15 dec 2025)

Om rapportförfattaren

Edward Hamilton är en erfaren utredare och strategisk rådgivare i frågor som rör arbetsmarknadspolitik. Han har sin bakgrund som tjänsteman i riksdagen och Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet) (2008–2012) och som talesperson och expert vad gäller arbetsmarknadspolitik vid föreningen Svenskt Näringsliv i nästan ett decennium. Vid tiden som politisk tjänsteman i Regeringskansliet följde Hamilton utrullningen av Fas.3 mellan 2010 och 2012. Hamilton ligger också bakom större granskningar av bland annat Extratjänster genom åren i sin roll som expert vid Svenskt Näringsliv.

Hamilton inledde sin karriär som rekryteringskonsult och partner i Talentia AB, med fokus på matchning och jobbsökande i branscher med arbetskraftsbrist. Han är vidare utbildad i arbetsrätt och arbetsmarknadsekonomi vid the London School of Economics and Political Science (LSE).

Kompetensföretagen är arbetsgivar- och branschorganisation för företag med verksamhet inom personaluthyrning, omställning och rekrytering.

2024 nådde förbundet 1 000 medlemsföretag med sammanlagt 67 000 årsanställda.

Kompetensföretagen ingår i Almega och är medlem i Svenskt Näringsliv.

 | **Kompetensföretagen**